

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

ÖNER AKTAŞ / TÜRKİYE

(Başvuru no.59860/10)

KARAR

STRAZBURG

29 Ekim 2013

İşbu karar Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup şekli bazı değişikliklere tabi tutulabilir.

Öner Aktaş / Türkiye davasında,

Başkan

Guido Raimondi,

Yargıçlar,

Danute Jociene,

Peer Lorenzen,

Andras Sajó,

Işıl Karakaş,

Nebojsa Vucinic,

Helen Keller,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm) gerçekleştirdiği kapalı müzakereler neticesinde 8 Ekim 2013 tarihinde aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (no. 59860/10) davanın temelinde, Türk vatandaşı Öner Aktaş ("başvuran") tarafından 21 Eylül 2010 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapılan başvuru bulunmaktadır.

2. Başvuran, İstanbul'da görev yapan Avukat S. Türkdoğru tarafından temsil edilmiştir. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

3. Başvuru, 27 Şubat 2012 tarihinde Hükümete tebliğ edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

4. Başvuran 1972 doğumlu olup İstanbul’da ikamet etmektedir.

5. Kendilerini polis memuru olarak tanıtan kişilerce gasp edilmesi sonucu mağdur olan bir kişi tarafından yapılan şikâyet sonucunda, İstanbul Emniyet Müdürlüğü, aralarında başvuranın da bulunduğu birçok kişinin telefonlarının dinlenmesi için izin verilmesini talep etmiştir.

6. Bakırköy Sulh Ceza Mahkemesi Hâkimi (“sulh ceza mahkemesi hâkimi”), 9 Ekim 2006 tarihinde, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun (“CMK”) 135. maddesi uyarınca üç ay süresince şüpheli kişilerin telefonlarının dinlenmesi için izin vermiştir.

7. Polis memuru olan başvuran, 16 Ekim 2006 tarihinde, aralarında polis memurlarının da bulunduğu diğer birçok kişiyle birlikte yakalanarak gözaltına alınmıştır.

8. Başvuran, 19 Ekim 2006 tarihinde Sulh Ceza Mahkemesi Hâkimi huzuruna çıkarılmış ve ardından aynı hâkim; atılı suçun türü, mevcut delil durumu, şüphelilerin sayısı, atılı olayların çokluğu, öngörülen ceza, kaçma ve delilleri bozma tehlikesini göz önünde bulundurarak başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir.

9. Bakırköy Savcılığı, hazırlık soruşturması sırasında toplanan unsurlar ışığında, başvurana atfedilen suçun CMK’nın 250. maddesi kapsamına girdiği gerekçesiyle 30 Ekim 2006 tarihinde görevsizlik kararı vermiş ve bu hüküm uyarınca dava dosyasını İstanbul Savcılığı’na göndermiştir.

10. Başvuran ve diğer on kişi; 25 Ocak 2007 tarihinde, yasadışı örgüt kurma, örgüte üye olma, gasp etme ve görevi kötüye kullanma suçlarıyla

itham edilmişlerdir. Dava, İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde ("Ağır Ceza Mahkemesi") başlatılmıştır.

11. Ağır Ceza Mahkemesi, 14 Haziran 2007 tarihinden 28 Aralık 2010 tarihine kadar yapılan on bir duruşmanın sonunda, dosyanın içeriği ve atılı suçun işlendiğine dair kuvvetli suç şüphesi varlığının devam etmesini dikkate alarak, başvuranın tutukluluk halinin devamına hükmetmiştir. Mahkeme, bu gerekçelerin tüm sanıklarla ilgili olduğunu belirtmiştir.

12. Başvuran, 31 Aralık 2010 tarihinde, Ağır Ceza Mahkemesi'ne tahliye talebini sunmuştur. Başvuran, aynı gün yürürlüğe giren CMK'nın 102. maddesine göre, azami tutukluluk süresinin iki yıl olduğunu ve bu sürenin uzatılmasına ilişkin bir karar bulunmadığında, tutukluluk kararının kaldırılması gerektiğini belirtmiştir.

13. Ağır Ceza Mahkemesi, 27 Ocak 2011 tarihinde başvuranın tahliye talebini reddetmiş ve tutukluluk süresinin, yetkisine giren suçlar için beş yıla kadar uzayabileceği gerekçesiyle başvuranın tutukluluk halinin devamına hükmetmiştir.

14. Ağır Ceza Mahkemesi, 28 Aralık 2010 tarihli duruşma sonunda, tutukluluk halinin devamı yönünde verilen karara karşı başvuran tarafından yapılan itirazı dosya incelemesinin ardından 3 Şubat 2011 tarihinde reddetmiştir.

15. Ağır Ceza Mahkemesi, 19 Nisan 2011 tarihli duruşma sonunda, dosyanın içeriği, atılı suçun işlendiğine dair kuvvetli suç şüphesi varlığının devam etmesi gibi daha önce ileri sürdüğü gerekçelere dayanarak başvuranın tutukluluk halinin devamına karar vermiştir. Başvuran tarafından bu karara karşı yapılan itiraz 14. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından dosya incelemesinin ardından 23 Mayıs 2011 tarihinde reddedilmiştir.

16. Ağır Ceza Mahkemesi, 21 Haziran 2011 tarihinde daha önce de ileri sürdüğü aynı gerekçelere dayanarak başvuranın tutukluluk halinin devamına karar vermiştir.

17. Başvuran, Ağır Ceza Mahkemesi'ne 23 Haziran 2011 tarihinde dilekçe göndermiştir. Gelecek duruşma tarihinin 24 Kasım 2011 olarak belirlendiğini ve bu tarihte tutukluluk süresinin CMK'nın 102. maddesinde öngörülen azami beş yıllık süreyi aşacağını belirtmiş ve dolayısıyla tahliyesini talep etmiştir.

18. Başvuran, 17 Ekim 2011 tarihinde tutukluluk süresinin iç hukukta öngörülen azami süreye ulaşması nedeniyle tahliye edilmiştir.

19. Hâlihazırda, dava halen derdesttir.

A. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na gönderilen dilekçe

20. Adalet Bakanlığı'na gönderilen dilekçede, başvuran Cumhuriyet savcısı ile Sulh Ceza Mahkemesi Hâkimi hakkında soruşturma açılmasını talep etmiştir. İlgilileri, bu konuda yetkileri bulunmamasına rağmen, sırasıyla tutuklanmasını talep etmeleri ve tutuklanmasına karar vermeleri nedeniyle suçlamıştır.

21. 11 Temmuz 2011 tarihinde başvurana tebliğ edilen kararla, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ("Kurul") başvuranın talebini reddetmiştir.

Kurul, CMK'nın 250. maddesi kapsamına giren suçlara ilişkin soruşturma ve davalar çerçevesinde, CMK'nın 251. maddesinin 2. fıkrası uyarınca Cumhuriyet savcılarının kararın hâkim tarafından alınmasına ihtiyaç duymaları halinde, gerektiği takdirde ve yetkili adli hâkim bulunmadığı zaman Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurabileceklerini tespit etmiştir.

Kurul, Bakırköy'de Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi'nin bulunmadığını dikkate almıştır. Sonuç olarak, Bakırköy'de yürütülen soruşturma çerçevesinde hâkim tarafından alınması gereken kararların,

olayların CMK'nın 250. maddesi kapsamına girmesi halinde bile, Sulh Ceza Mahkemesi Hâkiminden talep edilebileceğini eklemiştir.

Kurul, savcı ve Bakırköy Sulh Ceza Mahkemesi Hâkiminin yetkileri çerçevesinde hareket ettikleri ve bu vesileyle görevlerini kötüye kullanmadıkları sonucuna varmıştır.

B. Araca el konulması nedeniyle maruz kalınan zarara ilişkin tazminat davası

22. Ağır Ceza Mahkemesi, 20 Mart 2008 tarihli duruşma sonunda, el konulan aracının başvurana iade edilmesine karar vermiştir.

23. Başvurana göre, arabasının iade edilmesi sırasında, kendisinden park/gözetim masrafları talep edilmiştir. Başvuran, bu bağlamda maruz kalınan zarara ilişkin tazminat davası açmıştır.

24. Fatih Asliye Hukuk Mahkemesi başvuranın, talebine ilişkin yargılama masraflarını ödemesini talep etmiştir. Başvuran ise bu masrafları ödememiştir.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK ve UYGULAMASI

25. İlgili iç hukuk, *Altınok / Türkiye* davasında (no. 31610/08 §§ 28-30, 29 Kasım 2011) ifade edilmiştir.

26. 31 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe giren CMK'nın 102. maddesinin 2. fıkrasında, ceza alanında, tutukluluk süresinin iki yılı aşmaması gerektiği belirtilmektedir. Nitekim gereklilik halinde, bu süre üç yıl uzatılabilmektedir. Dolayısıyla tutukluluk süresi, Ağır Ceza Mahkemesi'nin yetki alanına giren davalarda toplam beş yılı aşmamalıdır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. HÜKÜMETİN ÖN İTİRAZI HAKKINDA

27. Hükümet, İçtüzüğü'nün 47. maddesi ve dava açılmasına ilişkin pratik yönergenin 11. paragrafı uyarınca Mahkeme'ye usulüne uygun olarak başvurulmadığını ileri sürmektedir. Hükümete göre başvurunun on dört sayfa yazılması nedeniyle başvuru formunda dile getirilen olaylar ile başvuranın şikâyetleri özlü biçimde sunulmamıştır. Bu nedenle Hükümet, Mahkeme'yi başvuruyu reddetmeye davet etmektedir.

28. Mahkeme, İçtüzüğü'nün 47. maddesi uyarınca bir başvuru formunun özellikle olayların bir özetini, ihlal edildiği iddia edilen Sözleşme maddesi ya da maddelerinin bir özetini ve ilgili görüşleri içermesi gerektiğini hatırlatmaktadır. Dava açılmasına ilişkin İçtüzüğü'nün 32. maddesi uyarınca Mahkeme Başkanı tarafından düzenlenen pratik yönergenin 11. maddesinde, başvurunun on sayfadan fazla olması halinde (belgeleri listeleyen ekler hariç), başvuranın bu konuda kısa bir özet sunması gerektiği belirtilmektedir.

29. Somut olayda AIHM, başvuranın başvuru formunda olayları açıkça anlattığını ve şikâyetçi olduğu Sözleşme ihlallerini açıkça belirttiğini dikkate almaktadır. Dolayısıyla Mahkeme, başvuranın şikâyetlerinin Mahkeme İçtüzüğü'nün 47. maddesinin 1. fıkrasına uygun olarak ileri sürüldüğü kanısındadır. Hükümet tarafından ileri sürülen pratik yönergenin hükmü konusunda, AIHM bu hükmün Sözleşme'nin 35. maddesi uyarınca hiçbir şekilde kabul edilebilirlik kriteri oluşturmadığını vurgulamaktadır. O halde, Hükümetin mevcut başvurunun yalnızca çok uzun yazıldığı gerekçesiyle reddedilmesini talep etmesi mümkün değildir. Bu nedenle, Hükümetin bu konudaki görüşlerinin dikkate alınmaması gerekmektedir.

II. SÖZLEŞME’NİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

30. Başvuran, CMK’nın 102. maddesinin yürürlüğe girmesinin ardından tutukluluğun uzatılmasına dair karar bulunmamasından şikâyet etmektedir. Ayrıca Sulh Ceza Mahkemesi Hâkimi tarafından hakkında tutukluluk kararı verilmesinin yasaya aykırı olduğunu iddia etmektedir. Aynı zamanda tutukluluk süresinden de şikâyet etmektedir. Son olarak, başvuran tutukluluk halinin devamına karşı yaptığı itiraz başvurularının incelenmesi sırasında duruşmaların yapılmamasından şikâyetçidir.

Başvuran Sözleşme’nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendi, 3. ve 4. fıkralarını ileri sürmektedir: Söz konusu madde aşağıdaki şekildedir:

“1. Herkes özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptir. Aşağıda belirtilen haller dışında ve yasanın öngördüğü usule uygun olmadan hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz.

(...)

c) Kişinin bir suç işlediğinden şüphelenmek için inandırıcı sebeplerin bulunduğu veya suç işlemesine ya da suçu işledikten sonra kaçmasına engel olma zorunluluğu kanaatini doğuran makul gerekçelerin varlığı halinde, yetkili adli merci önüne çıkarılmak üzere yakalanması ve tutulması\

(...)

3. İşbu maddenin 1.c. fıkrasında öngörülen koşullar uyarınca yakalanan veya tutulan herkesin derhal bir yargıç veya yasayla adli görev yapmaya yetkili kılınmış sair bir kamu görevlisinin önüne çıkarılması zorunlu olup, bu kişi makul bir süre içinde yargılanma ya da yargılama süresince serbest bırakılma hakkına sahiptir. Salıverilme, ilgilinin duruşmada hazır bulunmasını sağlayacak bir teminat şartına bağlanabilir.

4. Yakalama veya tutulma yoluyla özgürlüğünden yoksun kılınan herkes tutulma işleminin yasaya uygunluğu hakkında kısa bir süre içinde karar verilmesi ve eğer tutulma yasaya aykırı ise serbest bırakılması için bir mahkemeye başvurma hakkına sahiptir.

A. Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrası hakkında

31. Başvuran, CMK'nın 102. maddesinin 31 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe girmesinin ardından, Ağır Ceza Mahkemesi tarafından bu yeni hüküm ışığında tutukluluğuna ilişkin sorunun incelenmemesinden şikâyet etmektedir.

Başvuran, ayrıca, Sulh Ceza Mahkemesi Hâkimi tarafından, bu konuda yetkili olmadığı halde, tutuklanmasının yasaya aykırı olduğunu ileri sürmektedir. Tutuklanması yönündeki kararın yalnızca İstanbul Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi Hâkimi tarafından verilebileceğini eklemektedir.

32. Öncelikle başvuranın ilk şikâyeti hakkında, AİHM, 31 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe giren, CMK'nın 102. maddesinin 2. fıkrasına göre ilk tutukluluk süresinin ceza alanında iki yılla sınırlı olduğunu dikkate almaktadır. Ancak bu tedbir toplamda beş yıllık bir süreyi aşmaksızın gereklilik halinde uzatılabilmektedir. Somut olayda, CMK'nın 102. maddesi yürürlüğe girdiğinde, başvuran yaklaşık dört yıl iki aydan beri tutuklu bulunmaktadır. Bu maddenin hükümleri bakımından başvuranın tutukluluk halinin devamına ilişkin sorun 27 Ocak 2011 tarihinde incelenmiş ve Ağır Ceza Mahkemesi beş yıllık azami süreye ulaşılmadığını tespit etmiştir. Mahkeme, dolayısıyla başvuranın tutukluluk süresinin iç hukuka aykırı olmadığı kanaatine varmıştır.

33. Ardından başvuranın ikinci şikâyeti hakkında, Mahkeme, olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olan CMK'nın 251. maddesinden açıkça anlaşıldığı üzere, yargı çevresinde Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesinin bulunmaması nedeniyle yalnızca konuya ilişkin yetkili bir adli hâkimin soruşturma sırasında alınması gereken kararları kabul edebileceğini kaydetmektedir. AİHM, aynı zamanda Kurul kararından açıkça anlaşıldığı üzere, Bakırköy yargı çevresinde Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesinin bulunmadığını ve bu durumda Sulh Ceza Mahkemesi Hâkimi tarafından tutukluluk kararı verilmesinin iç hukuka uygun olduğunu

gözlemlemektedir. AİHM, dolayısıyla başvuranın bu konuda yetkili bir hâkim tarafından tutuklandığı kanaatindedir.

Başvurunun bu kısmının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

B. Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrası

34. Başvuran maruz kaldığı tutukluluk süresinden şikâyet etmektedir. Üstelik Ağır Ceza Mahkemesi tarafından hangi suçun kendisine atfedildiği ve CMK'nın hangi hükümlerinin uygulanabilir olduğu belirtilmeksizin kuvvetli suç şüphelerinin varlığı nedeniyle tutukluluk halinin devamına karar verilmesinden şikâyetçidir. Ayrıca tutukluluk halinin devamına karar veren hâkimleri; tutukluluğunun esasını gereğince incelememekle, tahliyeden yararlanmasını sağlayabilecek koşulları araştırmamakla ve ispat yükünü kendisine yüklemekle itham etmektedir. Diğer yandan, Ağır Ceza Mahkemesinin tutukluluğa alternatif olabilecek tedbirlerin uygulanmasını öngörmemesinden şikâyet etmektedir.

35. Hükümet, başvuranın maruz kaldığı tutukluluk süresinin; davanın karmaşıklığı, kapsamı, sanıkların sayısı, atılı suçların türü ve Mahkeme'nin içtihadı dikkate alındığında makul olduğunu ileri sürmektedir. Bu bağlamda, Hükümet, Mahkeme'nin daha önce organize suçlarla mücadele çerçevesinde üç yılı aşan tutukluluk sürelerinin makul olduğu kanısına vardığını belirtmekte ve *Wemhoff / Almanya* (27 Haziran 1968, seri A no. 7), *W. / İsviçre* (26 Ocak 1993, seri A no. 254-A), *Van der Tang / İspanya* (13 Temmuz 1995, seri A no. 321), *Pantano / İtalya* (no. 60851/00, 6 Kasım 2003) et *Contrada / İtalya* (24 Ağustos 1998, *Karar ve hükümler derlemesi* 1998-V) kararlarını ileri sürmektedir. Hükümet, *Chraidi / Almanya* kararında (no. 65655/01, AİHM 2006-XII), Mahkeme'nin beş yılı aşan bir

tutukluluk süresinin Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrası anlamında makul olduğu sonucuna vardığını da eklemektedir.

36. Bu şikayetin Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrası anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit eden Mahkeme, şikayetin kabul edilebilir olduğuna karar vermiştir.

37. Mahkeme dikkate alınacak sürenin başvuranın yakalanarak gözaltına alındığı 16 Ekim 2006 tarihinde başladığını ve ilgilinin tahliye edildiği 17 Ekim 2011 tarihinde sona erdiğini kaydetmektedir (yukarıda geçen 7. ve 18. paragraflar). Dolayısıyla söz konusu tutukluluk, beş yıl sürmüştür.

38. Mahkeme, tutukluluk süresinin makul olup olmadığının soyut bir değerlendirmeye tabi tutulamayacağını hatırlatmaktadır. Sanığın tutukluluk halinin devamının yasaya uygunluğu, her koşulda, olaylara ve davanın özelliklerine göre değerlendirilmelidir. Tutukluluk halinin devamı; yalnızca masumiyet karinesine rağmen, Sözleşme'nin 5. maddesinde belirtilen bireysel özgürlüğe saygı kuralına karşı ağır basan gerçek bir kamu yararının mevcut olduğunun somut emarelerle gösterilmesi halinde, söz konusu durumda haklı görülebilmektedir.

39. Suç işlediği gerekçesiyle yakalanan kişi hakkında şüphelenmeyi gerektirecek makul sebeplerin varlığı ve varlığının devamı, tutukluluk halinin devamının yasaya uygun olmasının olmazsa olmaz (*sine qua non*) koşuludur. Ancak belli bir süre sonra bu koşul yeterli olmayacaktır. AİHM, bu durumda adli yetkililer tarafından kabul edilen diğer gerekçelerin özgürlükten yoksun bırakmayı haklı göstermeye devam edip etmediğini belirlemelidir. Söz konusu gerekçelerin “yerinde” ve “yeterli” olduğunun tespit edilmesi halinde, Mahkeme, aynı zamanda yetkili ulusal makamların yargılamanın devamına “özel ihtimam” gösterip göstermediklerini araştırmalıdır (*Labita / İtalya*, [BD], no. 26772/95, §§ 152-153, AİHM 2000-IV).

40. Bir olayda, sanığın maruz kaldığı tutukluluğun makul süreyi aşmamasını sağlamak öncelikle ulusal adli makamlara düşen bir görevdir. Bu amaçla, makamların; masumiyet karinesi ilkesini gereğince dikkate alarak, Sözleşme'nin 5. maddesinde belirtilen kurala aykırı davranmayı haklı gösteren kamu yararının bulunduğunu tespit edecek ya da reddedecek nitelikteki tüm koşulları incelemeleri ve tahliye taleplerine ilişkin kararlarda bu hususu göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Mahkeme, esasen söz konusu kararlarda yer alan gerekçelere ve ilgili tarafından başvurusunda belirtilen tartışmasız olaylara dayanarak, Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasının ihlal edilip edilmediğini belirlemelidir (bk., örneğin, *McKay / Birleşik Krallık* [BD], no. 543/03, § 43, AİHM, 2006-X, veya yakın tarihte verilen *Idalov / Rusya* kararı [BD], no. 5826/03, §§ 139-141, 22 Mayıs 2012).

41. Somut olayda, dosyada bulunan belgelerden, Ağır Ceza Mahkemesinin her duruşma sonunda sistematik biçimde sürekli olarak “dosyanın içeriği ve atılı suçun işlendiğine dair kuvvetli suç şüphesi varlığının devam etmesi” gibi aynı - hatta basmakalıp - gerekçelere dayanarak başvuranın tutukluluk halinin devamına karar verdiği ve bu gerekçelerin sanıkların tümünü ilgilendirdiği anlaşılmıştır. Kaçma ve delilleri bozma tehlikeleri, yalnızca ilgilinin tutuklanmasına ilişkin ilk kararda dile getirilmiş ve ardından Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yeniden ele alınmamıştır. Bu nedenle Mahkeme, başvurana atfedilen suçun işlendiğine dair kuvvetli suç şüphesi varlığının ve bu varlığın devam etmesinin tek başına bu denli uzun bir tutukluluk süresini haklı göstermeye yetmeyeceği kanısındadır.

42. Üstelik başvuranın tutukluluğuna ilişkin gerekçelerden, Ağır Ceza Mahkemesinin bu tedbirin esasını incelemeyeceği ve masumiyet karinesine rağmen, Sözleşme'nin 5. maddesinde belirtilen bireysel özgürlüğe saygı kuralına karşı ağır basan bir kamu yararının bulunup bulunmadığını araştırmadığı anlaşılmaktadır. Ağır Ceza Mahkemesi, yalnızca başvuranın

maruz kaldığı tutukluluk süresinin CMK’da belirtilen azami süreye ulaştığı gerekçesiyle başvuranın tahliyesine karar vermiştir.

43. Daha önce belirtilenleri göz önüne alan Mahkeme, başvuranın bu denli uzun bir süre boyunca tutukluluk halinin devamına karar vermek için Ağır Ceza Mahkemesi tarafından ileri sürülen gerekçelerin yeterli olmadığı kanaatinde dir.

44. Dolayısıyla Sözleşme’nin 5. maddesinin 3. fıkrası ihlal edilmiştir.

C. Sözleşme’nin 5. maddesinin 4. fıkrası hakkında

45. Başvuran, itiraz başvurularının yalnızca dosyaya dayanarak incelenmesi sırasında duruşmaların yapılmamasından şikâyet etmektedir.

46. Mahkeme, Ağır Ceza Mahkemesinin 28 Aralık 2010 ve 19 Nisan 2011 tarihli duruşmalar sonunda başvuranın tutukluluk halinin devamına karar verdiğini saptamaktadır. Başvuran tarafından bu kararlara karşı yapılan itiraz başvuruları, 14. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından dosya üzerinden incelenmiş ve sırasıyla 3 Şubat 2011 ile 23 Mayıs 2011 tarihlerinde reddedilmiştir. Başvuran, Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yukarıda anılan kararların verilmesinden, sırasıyla bir ay altı gün ve bir ay dört gün önce hâkim huzuruna çıkarılmıştır.

47. Bu sürelerin, Mahkeme’nin daha önce incelenen davalar çerçevesinde (bk., diğerleri arasında, *Çatal / Türkiye*, no. 26808/08, § 41, 17 Nisan 2012 - yirmi dokuz günlük süre -, ve *Koçhan / Türkiye*, (kabul edilebilirlik hakkında karar), no. 3512/11, § 26, 11 Eylül 2012 - üç haftalık süre -) gözlemlendiği sürelerden daha uzun olmasına rağmen, Mahkeme, somut olayda kendisini farklı bir sonuca götürecek herhangi bir neden görmemektedir. Mahkeme, esasen itiraz başvurularına konu olan tutukluluk halinin devamına ilişkin kararların, ilgilinin davanın esası hakkında karar vermeye yetkili hâkimlerin huzuruna düzenli aralıklarla çıkarıldığı

yargılama aşamasında verildiğini tespit etmektedir. Mahkeme, başvuranın, Ağır Ceza Mahkemesinin birinci derece mahkemesi olarak tahliye talepleri hakkında karar verdiği duruşmalarda hazır bulunduğunu ve tutukluluk halinin devamını haklı gösteren delil unsurlarına uygun şekilde itiraz etme imkânına sahip olduğunu kaydetmektedir (bk., bu anlamda, *Altınok / Türkiye* (no. 31610/08, §§ 54, 29 Kasım 2011). Ayrıca başvuranın durumuna ilişkin, itiraz başvurularının incelenmesi sırasında duruşmaların yapılmasını gerekli kılan bir özelliğin bulunduğu iddia edilmemiş ya da saptanmamıştır.

48. Aynı zamanda davanın koşulları dikkate alındığında, AİHM, Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 3 Şubat ve 23 Mayıs 2011 tarihlerinde itiraz başvurularının incelenmesi sırasında duruşma yapılmasının gerekli olmadığı kanısındadır. Taraflardan hiçbirinin bu başvurulara ilişkin yargılamalara sözlü olarak katılmaması nedeniyle yalnızca duruşmaların yapılmaması dolayısıyla silahların eşitliği ilkesinin ihlal edilmediğini belirtmek gerekmektedir.

49. Bu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3 a) ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

III. SÖZLEŞME'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

50. Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesine dayanarak, Ağır Ceza Mahkemesinin oluşumunda meydana gelen değişikliklerden şikâyet etmektedir. Duruşmaların sonunda, Cumhuriyet savcısının sanıklar ve salondaki dinleyicilerle duruşma salonundan aynı anda ayrılmadığını iddia etmektedir.

51. AİHM, başvuran aleyhine yürütülen ceza yargılamasının ilk derece mahkemesinde halen derdest olduğunu dikkate almaktadır. Oysa

Sözleşme'nin 6. maddesinin gereklerine uygun olup olmadığı konusunda karar vermek amacıyla, ceza yargılamasının tamamının göz önünde bulundurulması gerektiği kanısındadır. Yerel mahkemeler önündeki yargılamanın mevcut aşamasında bu şikâyetin zamanından önce sunulduğu sonucuna varılmıştır. Başvuran dolayısıyla bu hususta Sözleşme ihlalinden şikâyet edemeyecektir. Gerektiği takdirde, başvuran, hakkında yürütülen ceza yargılamasının sonunda, iddia edilen ihlaller nedeniyle mağdur olduğu kanısına varması halinde yeniden Mahkeme'ye başvurabilecektir. Dolayısıyla bu şikâyet vaktinden önce sunulmuş olup Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

IV. İDDİA EDİLEN DİĞER İHLALLER HAKKINDA

52. Başvuran, kendisiyle ilgili telefon dinlemelerinin iç hukuka ve Sözleşme'nin 8. maddesine aykırı olarak gerçekleştirildiğini ileri sürmektedir.

Üstelik Sözleşme'ye Ek 1 Nolu Protokol'ün 1. maddesini ileri süren başvuran, aracına el konulmasından ve park/gözetim masraflarını ödemek zorunda bırakılmasından şikâyet etmektedir.

53. Mahkeme, başvuranın bu şikâyetleri desteklemediğini dikkate almaktadır. Mahkeme, elinde bulunan unsurların tamamını göz önünde bulundurarak, Sözleşme ile güvence altına alınan hak ve özgürlüklerin ihlal edilmediğini tespit etmektedir. Bu nedenle başvurunun bu kısmının Sözleşme'nin 35. maddesinin 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

V. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

54. Sözleşme'nin 41. maddesi uyarınca;

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmecî tarafın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

55. Başvuran maruz kaldığını belirttiği maddi ve manevi zararlar bağlamında sırasıyla 27 000 Avro ve 123 000 Avro talep etmektedir.

56. Hükümet bu iddiaları kabul etmemektedir.

57. AİHM, tespit edilen ihlal ile iddia edilen maddi zarar arasında herhangi bir nedensellik bağının bulunmadığını tespit ederek, bu talebi reddetmektedir.

Diğer taraftan Mahkeme, manevi zarar için başvurana 5 000 Avro ödenmesi gerektiği kanısındadır.

C. Masraf ve giderler

58. Başvuran masraf ve giderlere ilişkin herhangi bir talep sunmamıştır. Dolayısıyla AİHM, bu bağlamda başvurana herhangi bir meblağ ödenmesine gerek olmadığı kanaatindedir.

C. Gecikme Faizi

59. AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası’nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranın uygun olduğu sonucuna varmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvuranın maruz kaldığı tutukluluk süresine ilişkin şikâyetle ilgili olarak başvurunun kabul edilebilir olduğuna ve diğer şikâyetlerin ise kabul edilemez olduğuna;

2. Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasının ihlal edildiğine;
3. a) Davalı Devletin, Sözleşme'nin 44. maddesinin 2. fıkrasına uygun olarak; kararın kesinleştiği tarihten başlamak üzere üç ay içerisinde, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilmek üzere, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, başvurana manevi tazminat olarak 5 000 Avro (beş bin Avro), ödemekle yükümlü olduğuna;
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten başlayarak, ödemenin yapıldığı tarihe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
3. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin reddine *karar verir*.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş; İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 29 Ekim 2013 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Guido Raimondi
Başkan